

IKONOGRAFIE: UMĚNÍ DÍVAT SE.

DU0209

MIRIAM KOLÁŘOVÁ, UČO: 235588

MIRIAM.KOLAROVA@GMAIL.COM (SKYPE, FB), TWITTER: IKONOGRAFIE

DNEŠNÍ TIMELINE

- PŘEDSTAVENÍ SE
- METODA IKONOGRAFIE
- TROCHA HISTORIE
- RANĚ KŘEŠŤANSKÉ UMĚNÍ

PŘEDSTAVENÍ SE

- KDO JSEM?
- CO OČEKÁVÁM OD STUDIA DĚJIN UMĚNÍ?
- CO JE TO IKONOGRAFIE?
- MINI PÍSEMNÝ TEST (ANONYMNÍ, PĚT OTÁZEK)

INTRO

- IKONOGRAFIE JE PŘEDEVŠÍM METODA, IKONOLOG JE DETEKTIVEM
- Z ŘEČTINY EIKÓN (OBRAZ) A GRAFEIN (PSÁT)
- LITERATURA: ZÁKLADNÍ UVEDENA V ISU, NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE IKONOGRAFICKÁ PŘÍRUČKA LCI (LEXIKON DER CHRISTLICHEN IKONOGRAPHIE), IKONOGRAFICKÝ SLOVNÍK OD JANA ROYTA
- PŘI STUDIU JE VELKOU DEVÍZOU:
 - ZNALOST LATINY, IDEÁLNĚ ŘEČTINY; KVŮLI ČETBĚ ZAHRANIČNÍ LITERATURY SE HODÍ TAKÉ NĚMČINA A ANGLIČTINA, PŘÍP. FRANCOUZŠTINA, ITALŠTINA
 - VÝBORNÁ ZNALOST BIBLE, PŘÍPADNĚ LEGEND A TRAKTÁTŮ

EKPHRASIS

- LITERÁRNÍ POPIS VIZUÁLNÍHO UMĚNÍ
- POPIS ACHILLOVA ŠTÍTU V 18. KNIZE ILIADY A V ODYSSEI SE NACHÁZÍ NEJSTARŠÍ EVROPSKÝ POPIS ARCHITEKTURY
- PHILOSTRATOS (3. STOLETÍ): EIKONÉS, ŘEHOŘ Z TOURS, LIBER PONTIFICALIS
- BEDA CTIHODNÝ: VITA SANCTI BENEDICTI BISCOPI - TYPOLOGICKÝ PARALELISMUS
- FIKTIVNÍ EKPHRASIS – WALTER Z CHATILLONU: ALEXANDRIA

LEGENDA AUREA

- SYNTÉZU LEGEND PROVEDL KOLEM R. 1264 DOMINIKÁN JACOBUS DE VORAGINE (1228/29-1298)
- VÝZNAMNÝ PRAMEN PRO STUDIUM IKONOGRFIE STŘEDOVĚKU

JACOBUS DE VORAGINE SE ZLATOU LEGENDOU, OTTAVIANO NELLI, KAPLE V PALÁCI TRINCI, FOLIGNO

CESARE RIPA: ICONOLOGIA

- R. 1602 S OBRAZOVÝM DOPROVODEM
- IKONOGRAFICKÁ PŘÍRUČKA
- 151 PŘÍKLADŮ ALEGORIÍ
- ZOBRAZENÍ V EGYPTSKÉM, ŘECKÉM A ŘÍMSKÉM UMĚNÍ
- POJMY ODŮVODNĚNY ANTICKOU LITERATUROU NEBO BIBLÍ

ACTA SANCTORUM

- JEAN BOLLAND (1596-1665)
- BOLANDISTÉ
- OD R. 1640 VYDÁVALI V 68 SVAZCÍCH ŽIVOTOPISY SVATÝCH
- SOUHRN LEGEND, POPIS ŽIVOTA SVĚTCŮ A JEJICH ATRIBUTŮ

ABY WARBURG: IKONOLOGICKÁ ANALÝZA

- 1912 SJEZD HISTORIKŮ UMĚNÍ VE VÍDNI: FRESKA V SALONE DEI MESI V PALAZZU SCHIFANOIA (FERRARA)
- ANTICKÉ A ORIENTÁLNÍ ASTROLOGICKÉ RUKOPISY, ALCHÝMIE, DOKUMENTY KAŽDODENNÍHO ŽIVOTA, POVĚRY, KRONIKY, DENÍKY
- IKONOLOGICKÁ ANALÝZA MĚLA VÉST K TOMU, ABY RENESANČNÍ UMĚLECKÉ DÍLO BYLO ZASAZENO DO KONTEXTU DUCHOVNÍCH DĚJIN
- HLUBOKÝ VLIV NA FRITZE SAXLA, ERWINA PANOFSCHEHO A ERNSTA GOMBRICHA
- KNIHOVNA V WARBURG AND COURTAULD-INSTITUTE V LONDÝNĚ

FRANCESCO DEL COSSA FRESKA
MĚSÍCE BŘEZNA V PALÁCI
SCHIFANOIA VE FERRAŘE (1468-
1470)

ERWIN PANOFSKY (1892-1968): IKONOLOGICKÝ INTERPRETAČNÍ SYSTÉM

- ERWIN PANOFSKY: ZUM PROBLEM DER BESCHREIBUNG UND INHALTSDEUTUNG VON WERKEN DER BILDENDEN KUNST (1932)
- PŘEDIKONOGRAFICKÝ POPIS – HYBRIDNÍ FORMÁLNÍ ANALÝZA, ROZPOZNÁNÍ PRIMÁRNÍHO NÁMĚTU DÍLA
- IKONOGRAFICKÁ ANALÝZA = PROCES (IDENTIFIKACE SYMBOLŮ NA UMĚLECKÉM DÍLE A JEJICH SPOJENÍ SE LITERÁRNÍMI PRAMENY – BIBLE, LEGENDY, TRAKTÁTY)
- IKONOLOGICKÁ ANALÝZA = ODPOVÍDÁ WARBURGOVĚ IKONOLOGICKÉ ANALÝZE; VÝSLEDEK KREATIVNÍ UMĚLECKO-HISTORICKÉ INTERPRETACE. OBJEKT DOKUMENTUJE KONKRÉTNÍ EPOCHU BEZ OBECNÝCH UMĚLECKO-HISTORICKÝCH A DŮKLADNÝCH DOBOVÝCH ZNALOSTÍ JE INTERPRETACE PRAKTICKY NEMOŽNÁ.

BOTTICELLI PRIMAVERA
(1482), UFFIZI,
FLORENCIE

LUCAS CRANACH

HERODOVA HOSTINA

R. 1533,
STÄDELSCHES
KUNSTINSTITUT,
FRANKFURT

LUCAS CRANACH

JUDIT S HLAVOU HOLOFERNOVOU

R. 1526-30,
STAATLICHE MUSEEN, KASSEL

HERMENEUTICKÁ METODA

- JAKO PRVNÍ JI POUŽIL NĚMECKÝ FILOSOF WILHELM DILTHEY
- METODA PRO INTERPRETACI TEXTU
- BIBLICKÁ EXEGESE: ORIGENES, AUGUSTIN, JERONÝM, BEDA CTIHODNÝ, ŘEHOŘ VELIKÝ
- LITTERA GESTA DOCET, QUID CREDAS ALLEGORIA, MORALIS QUID AGAS, QUID SPERAS ANAGOGIA.
- LITERÁRNÍ SMYSL, ZE KTERÉHO VYCHÁZÍ ALEGORICKÝ SMYSL, MORÁLNÍ SMYSL A ANAGOGICKÝ SMYSL
- AUTENTICKÁ HISTORICKÁ METODA, KTERÁ SE HODÍ SPECIÁLNĚ PRO INTERPRETACI ILUMINACÍ V DUCHOVNÍCH RUKOPISECH

SANTA PRASSEDE, ŘÍM

NEBESKÝ JERUZALÉM
(MOZAIKA), 9. STOLETÍ

HISTORIE

- STARÝ ZÁKON - 46 KNIH PENTATEUCH, HISTORICKÉ SPISY (KRONIKY, KNIHY KRÁLOVSKÉ), MUDROSLOVNÁ LITERATURA, PROROCI; (ŽIDOVSKÉ ČLENĚNÍ: TÓRA, PROROCI, SPISY)
- NOVÝ ZÁKON – 27 KNIH, EVANGELIA, SKUTKY, EPIŠTOLY, APOKALYPSA

JEŽÍŠ

- NAROZEN 4/5 PŘ.N.L. ZA HERODA VELIKÉHO, UKŘIŽOVÁN ZA PONTIA PILÁTA MEZI LETY 30-33
- ÚSTŘEDNÍ POSTAVA KŘESŤANSTVÍ
- NEJČASTĚJŠÍ NÁMĚT KŘESŤANSKÉ IKONOGRAFIE (ZJEVNÝ NEBO SYMBOLICKÝ)
- SÁM NIC NENAPSAL (TEDY KROMĚ ZMÍNKY V J 8,6 – V TOMTO PŘÍPADĚ TO ALE SPÍŠE ZNAMENÁ NESOUHLAS S JEDNÁNÍM DRUHÝCH)
- JEHO OSOBNOST A PŮSOBNÍ PŘEDSTAVUJÍ ČTYŘI EVANGELIA (MT, MK, LK, J)
- ZMÍNKY V NEKŘESŤANSKÝCH SPISECH
 - JOSEPHUS FLAVIUS: ANTIQUITATES XVIII, 5,2 A XX, 9,1 (KOLEM R. 93/94)
 - PLINIUS ML.: DOPIS CÍSAŘI TRAJÁNOVI (KOL. R. 112/113)
 - TACITUS: ANNALES XV, 44 (KOL. R. 117)
 - SUETONIUS: VITA CLAUDII 25 (KOL. R. 120)

CÍRKEV – ECCLESIA

- SPOLEČENSTVÍ LIDÍ, KTERÉ SE UTVÁŘELO BĚHEM JEŽÍŠOVA PŮSOBENÍ A PLNĚ SE ROZVINULO PO JEHO ZMRTVÝCHVSTÁNÍ
- NAHRAZUJE ŽIDOVSKOU SYNAGOGU - SHROMÁŽDĚNÍ BOŽÍHO LIDU
- PODLE VÍRY VZNIKLA CÍRKEV V OKAMŽIKU PROBODENÍ BOKU JEŽÍŠE LONGINEM (KREV A VODA)
- KROMĚ ČEŠTINY JE V OSTATNÍCH JAZYCÍCH (VČETNĚ LATINY A ŘEČTINY) VÝRAZ POUŽÍVÁN JAK PRO SPOLEČENSTVÍ, TAK I PRO STAVBU, KDE SE SCHÁZÍ (KOSTEL). STEJNÝ VÝZNAM MÁ I SLOVO SYNAGOGA
- JEŽÍŠ NEDAL PŘÍKAZ K ZALOŽENÍ, ALE MĚL O NÍ KONKRÉTNÍ PŘEDSTAVY (DŮM A STÁDO): MT 16,18; 21,42; 1 KOR 3,11; SK 4, 11; MT 26,31; JAN 10,16; 1 KOR 9,7): STAVBA MÁ MÍT PEVNÝ ZÁKLAD NA SKÁLE (PETRA) A K VEDENÍ CÍRKVE JE TŘEBA AUTORITA (PASTÝŘ) -> ZVOLIL 12 UČEDNÍKŮ A JAKO PRVNÍHO PASTÝŘE STÁDA USTANOVIL PETRA (MK 3,14; MT 16,17, LK 22,31; J 21,15)

CÍRKEV – ECCLESIA

- ČLENOVÉ CÍRKVE JSOU KŘESŤANÉ - JAK SE ČLOVĚK STANE KŘESŤANEM?
- NÁSTUPNICTVÍ: APOŠTOLOVÉ A PRVOTNÍ CÍRKEV CHÁPALI FUNKCE JAKO TRVALÉ, KTERÉ SE PŘEDÁVAJÍ VE FORMĚ NÁSTUPNICTVÍ.
- FUNKCE JE V TOMTO KONTEXTU CHÁPÁNA JAKO POSVÁTNÁ SLUŽBA, KTERÁ ZAHRNUJE "VYŠŠÍ POSLÁNÍ".
- CÍRKEV CHÁPE JEŽÍŠE JAKO VTĚLENÉ BOŽÍ SLOVO, BOŽÍHO SYNA, MESIÁŠE (= KRISTUS).
- PODLE KŘESŤANSKÉ VÍRY SE BŮH STAL ČLOVĚKEM V JEŽÍŠI KRISTU, ABY SE OPĚT VRÁTIL K LIDSTVU A BYL MU NABLÍZKU. CÍRKEV SDÍLÍ IDENTITU S KRISTEM A POKRAČUJE V DÍLE, KTERÉ JEŽÍŠ SVÝM ŽIVOTEM ZAPOČAL AŽ DO JEHO POSLEDNÍHO PŘÍCHODU, TEDY DO KONCE ČASŮ
- PRAMENEM JSOU SPISY NZ, SK, PAVLOVY EPIŠTOLY, DIDACHÉ, KLEMENTŮV LIST
- MARIA JE SYMBOLEM CÍRKVE

EUCCHARISTIE

- STAROZÁKONNÍ PŘEDOBRAZY
 - SETKÁNÍ ABRAHÁMA A MELCHISEDECHA, PŘI NĚMŽ MELCHISEDECH PŘINÁŠÍ CHLÉB A VÍNO (GN 14,18)
 - ŽIDOVSKÝ PESACH PŘED ODCHODEM DO EGYPTA (EX 12)
 - NASYCENÍ ELIÁŠE ANDĚLEM POPŘ. HAVRANEM NA POUŠTI (1 KR 19,5)
 - KLASY Z FARAÓNOVA SNU VYLOŽENÉM JOSEFEM (GN 41,5)
 - VINNÝ HROZEN, KTERÝ ZVĚDOVÉ PŘINÁŠÍ DO ZASLÍBENÉ ZEMĚ (NU 14,8)
 - SVATEBNÍ SYMBOLIKA PÍSNĚ PÍSNÍ (SPOJENÍ DUŠE S KRISTEM)

MOZAIKA V SAN'T
APOLLINARE IN CLASSE,
RAVENNA, 6. STOLETÍ

VLEVO ABEL S BERÁNKEM,
UPROSTŘED
MELCHISEDECH OBĚTUJÍCÍ
CHLÉB A VÍNO A VPRAVO
ABRAHÁM NABÍZEJÍCÍ
IZÁKA JAKO OBĚŤ

ŽALTÁŘ, BISKUP MODLÍCÍ SE K BOHU; NAROZENÍ;
MELCHISEDECH, WALTERS MANUSCRIPT W.733, FOL.
84v, 13. STOLETÍ, RUSKO

SCÉNY S ELIÁŠEM, AMIENS BM, MS 0108, R. 1197

JOSEF VYSVĚTLUJE FARAÓNOVI SEN, FLEUR DES HISTOIRES, PARIS,
BIBL. MAZARINE, MS. 1562, FOL. 032, R. 1470-1480

NEVĚSTA A ŽENICH Z PÍSNĚ PÍSNÍ, BIBLE, REIMS BM MS 0018, FOL. 149, MEZI R. 1120-1140

EUCHARISTIE

- NOVOZÁKONNÍ PŘEDOBRAZY
 - ZÁZRAK S VÍNEM V KÁNI GALILEJSKÉ (J 2,1)
 - ZÁZRAK ROZMNOŽENÍ CHLEBŮ
- LEGENDICKÉ SCÉNY
 - POUSTEVNÍCI PAVEL A ANTONÍN JSOU KRMENI HAVRANEM Z NEBES (NÁSTĚNNÉ MALBY V KLÁŠTERECH SV. PAVLA A ANTONÍNA U RUDÉHO MOŘE, ISENHEIMSKÝ OLTÁŘ OD MATHISE GRÜNEWALDA –COLMAR)
 - MYSTICKÝ MLÝN, MYSTICKÝ LIS
 - VEGETATIVNÍ VÝZDOBA (STROM ŽIVOTA) – NAPŘ. PASTOFORIA (KATEDRÁLA V ULMU, SV. VAVŘINEC V NORIMBERKU)
 - KALICH, VÍNO, OBĚŤ

SVATBA V KÁNĚ GALILEJSKÉ, REICHENAU, MÜNSTER SV. MARKA,
NÁSTĚNNÁ MALBA V PRESBYTÁŘI, 1. POLOVINA 14. STOLETÍ

Antikensammlung
Königliches Museum für Kunst und
Geschichte der Stadt Berlin
Inv. Nr. 1. 2. 10
Herstellung um 100 v. Chr.

ROZMNOŽENÍ CHLEBA, BIBLE Z
PAMPLONY, AMIENS BM MS 0108,
FOL. 175v-176, R.1197

ROZMNOŽENÍ CHLEBA, BIBLE Z
PAMPLONY, AMIENS BM MS 0108,
FOL. 175v-176, R.1197

ROZMNOŽENÍ CHLEBA, ŘÍMSKÝ MISÁL, AVIGNON BM MS 0138,
FOL. 071V, R. 1370

ROZMNOŽENÍ CHLEBA, ROMAN DE DIEU ET DE SA MERE,
BESANCON BM MS 0550, FOL. 080, 15 STOL.

MATHIAS GRUNEWALD: ISENHEIMSKÝ OLTÁŘ V MUZEU V
COLMARU, R. 1512-1516

MATHIAS GRUNEWALD: ISENHEIMSKÝ OLTÁŘ V MUZEU V
COLMARU, R. 1512-1516

MATHIAS GRUNEWALD: ISENHEIMSKÝ OLTÁŘ V MUZEU V
COLMARU, R. 1512-1516

MATHIAS GRUNEWALD: ISENHEIMSKÝ
OLTÁŘ V MUZEU V COLMARU, R.
1512-1516, PAVEL A ANTONÍN
KRMENÍ HAVRANEM

MATHIAS GRUNEWALD:
ISENHEIMSKÝ OLTÁŘ V MUZEU V
COLMARU, R. 1512-1516,
PAVEL A ANTONÍN KRMENI
HAVRANEM

MATHIAS GRUNEWALD: ISENHEIMSKÝ
OLTÁŘ V MUZEU V COLMARU, R.
1512-1516, DETAIL HAVRANA

HROZEN, BIBLE, VALENCIENNES BM MS 0006, FOL. 311,
16. STOL

ŽEHNÁNÍ VÍNA, PONTIFIKÁL GUILLAUMA DURANDA, PARIS BIBL.
SAINTE GENEVIEVE MS 0143, FOL. 174V, KOLEM R. 1357

ŠLAPÁNÍ VÍNA, MIRACLES DE NOTRE DAME, BESANCON BM MS
0551, FOL. 022V, POSLEDNÍ TŘETNA 13. STOLETÍ

ŠLAPÁNÍ VÍNA, BREVIÁŘ RENAUDA DE BAR, VERDUN BM MS
0107, FOL. 000EV, KOLEM R. 1302-1305

CÍRKEV V JERUZALÉMĚ

- NEJDŘÍVE PRVKY ŽIDOVSKÉ SEKTY
- PŘEJALA PRINCIP ŽIDOVSKÉ ORGANIZACE (ČLENĚNÍ OBCE, ŘÍZENÍ PROSTŘEDNICTVÍM STARŠÍCH A TRVALE ZPLNOMOCNĚNÝCH NOSITELŮ ÚŘADU)
- SPOLEČENSTVÍ SE ÚČASTNILO ŽIDOVSKÝCH BOHOSLUŽEB
- EUCHARISTIA A POSVÁTNÁ VEČEŘE PÁNĚ, AGAPÉ: LÁMÁNÍ CHLEBA A DĚLENÍ SE O JÍDLO
- JERUZALÉMSKÝ KONCIL (APOŠTOLSKÝ) R. 50
 - KŘESŤANEM SE MŮŽE STÁT I POHAN, ANIŽ BY PŘEDTÍM KONVERTOVAL K ŽIDOVSTVÍ
 - HIERARCHIE NA JERUZALÉMSKÉM KONCILU: BISKUP (APOŠTOL JAKUB), KNĚŽÍ (PRESBYTEŘI – PRESBYTERIUM) A JÁHNOVÉ (DIAKONI) – VEDENI SV. ŠTĚPÁNEM (SK 6,1)

CÍRKEV V JERUZALÉMĚ

- KŘEST, MODLITBA SMĚŘOVANÁ KE KRISTU (KYRIOS = BŮH, PÁN), EUCHARISTIE, SK 2,44:
 - SPOLEČENSTVÍ LÁSKY – DAROVÁNÍ OSOBNÍHO MAJETKU VE PROSPĚCH SPOLEČENSTVÍ (PRVNÍ KOMUNISMUS?)
- NENÁVIST ŽIDŮ
 - PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘEŠŤANŮ – UKAMENOVÁNÍ ŠTĚPÁNA V R. 32/33 A VYHNÁNÍ ŽIDOKŘEŠŤANŮ DO JERUZALÉMA
 - JEDNO KRUTÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ SKONČILO VELKOU KONVERZÍ HLAVNÍHO PRONÁSLEDOVATELE – ŠAVLA PŘED BRANAMI DAMAŠKU (HORLIVĚ PRONÁSLEDOVAL, HORLIVĚ HLÁSAL, FARIZEJ)
 - R. 62/63 UKAMENOVÁNÍ JERUZALÉMSKÉHO BISKUPA JAKUBA
 - R. 100 OFICIÁLNÍ PROKLETÍ KŘEŠŤANŮ SYNAGOGOU
 - R. 132-135 ŽIDOVSKÉ POVSTÁNÍ ZA BAR KOCHBY - DALŠÍ PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘEŠŤANŮ
 - ŽIDÉ BYLI HLAVNÍ PODNĚCOVATELÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘEŠŤANŮ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI. KŘEŠŤANÉ JIM TO PAK VRACELI I S ÚROKY, ZVLÁŠTĚ VE STŘEDOVĚKU.

CÍRKEV V ANTIOCHII

- NEBYLA VNÍMÁNA JAKO ŽIDOVSKÁ SEKTA, PROTOŽE SE VĚTŠINOU SKLÁDALA Z NEŽIDŮ
- HLAVNÍM LÍDREM BYL APOŠTOL PAVEL, KTERÝ SEM PŘIŠEL NA BARNABÁŠOVO POZVÁNÍ (SK 13,4), S KTERÝM REALIZOVAL SVÉ MISIJNÍ CESTY
- CESTY SV. PAVLA:
 - R. 45-48 Z ANTIOCHIE NA KYPR A DO MALÉ ASIE (SK 13-14)
 - R. 49-50/52 Z MALÉ ASIE DO EVROPY - FILIPY, THESALONIKÉ, ATHÉNY, KORINT (SK 15,36-18,22)
 - R. 53-58 Z GALÁCIE A FRÝGIE DO EFESU A ŘECKA A PAK ZPĚT DO TRIADY, MILÉTU, CESAREJE A JERUSALÉMA, KDE SKONČILA UVĚZNĚNÍM. PAVEL ZDE NAPSAL LISTY KORINTSKÝM, ŘÍMANŮM, GALAŤANŮM

ŘÍMSKÁ CÍRKEV

- EXISTOVALA VELMI BRZY
- PODLE TRADICE BYLA ZALOŽENA SV. PETREM, KTERÝ ODEŠEL DO ŘÍMA V R. 42/43
- PRAMENY
- POBÝVAL ZDE S PŘESTÁVKAMI 25 LET
 - PRAMENY: 1. LIST KLEMENTŮV (R. 96), LIST ŘÍMANŮM IGNÁCE ANTIOCHIJSKÉHO, IRENEUS Z LYONU (ADVERSUS HAERESIS III, 1,1; 3,2), TERTULIÁN (DE PRAESCRPTIONE HAERETICORUM 32, ADVERSUS MARCIONEM IV, 5)
- PO PETROVĚ MUČEDNICKÉ SMRTI NASTOUPILA NEPŘETRŽITÁ LINIE BISKUPŮ
- NA TÉTO TRADICI STOJÍ UNIKÁTNÍ POSTAVENÍ ŘÍMSKÉHO BISKUPA, KTERÉMU SE POZDĚJI ZAČALO ŘÍKAT "OTEC" - PAPA – PAPEŽ
- HISTORICKOU POSLOUPNOSTÍ ŘÍMSKÝCH BISKUPŮ SE ZABÝVAL HISTORIK EUSEBIOS Z CESAREJ (+339): CÍRKEVNÍ DĚJINY (10 DÍLŮ).

DALŠÍ KŘEŠŤANSKÉ OBCE

- BITHÝNIE V MALÉ ASII (PLINIUS MLADŠÍ)
- SÝRIE
- MEZOPOTÁMIE
- EDESSA
- DURA EUROPOS (NEJSTARŠÍ ZACHOVANÁ KŘEŠŤANSKÁ KAPLE Z R. 232)
- EGYPTSKÁ ALEXANDRIE
- NUMIDIE
- KARTÁGO
- GALIE (1. STOLETÍ MARSEILLE)
- GERMANIE (3. STOLETÍ)
- ARMÉNIE (3. STOLETÍ)
- INDIE AŽ V 8. STOLETÍ.

APOŠTOLŠTÍ OTCOVÉ

- AUTOŘI RANĚ KŘEŠŤANSKÉ DOBY, PEVNĚ SPOJENI S APOŠTOLY A JEJICH TRADICÍ
- PRAMENY VYSOKÉ HODNOTY PRO POZNÁNÍ RANĚ KŘEŠŤANSKÉHO ŽIVOTA A MYŠLENÍ
- KÁNON X INSPIRACE
- INFORMUJÍ O VZNIKU KÁNONU NOVÉHO ZÁKONA - NĚKTERÉ BYLY ZPOČÁTKU JEHO SOUČÁSTÍ (1. LIST KLEMENTŮV, PASTÝŘE HERMOVA, BARNABÁŠŮV LIST V SÝRII A EGYPTĚ)
- 1. LIST KLEMENTŮV (R. 96, ŘÍM) POJEDNÁVÁ O UKLIDNĚNÍ NEPOKOJŮ V CÍRKVI V KORINTĚ, ZMIŇUJE PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘEŠŤANŮ V ŘÍMĚ ZA NERONA A DOMICIÁNA. NEJSTARŠÍ LITERÁRNÍ SVĚDECTVÍ O MUČEDNICTVÍ APOŠTOLŮ PETRA A PAVLA

APOŠTOLŠTÍ OTCOVÉ

- IGNÁC ANTIOCHIJSKÝ (ŽÁK SV. JAN) - 7 LISTŮ (KOLEM R. 100), ZEMŘEL JAKO MUČEDNÍK ZA CÍSAŘE TRAJÁNA (PŘEDHOZEN ŠELMÁM). NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE MYŠLENKA ZPŘÍTOMŇOVÁNÍ - KDE SE OBJEVÍ BISKUP, TAM JE PŘÍTOMNÁ KŘESŤANSKÁ OBEC A KDE JE KŘESŤANSKÁ OBEC, TAM JE JEŽÍŠ KRISTUS
- POLYKARP ZE SMYRNY: LIST FILIPANŮM
- DIDACHÉ - NAUKA DVANÁCTI APOŠTOLŮ (1. POL. DRUHÉHO STOLETÍ) - OBSAHUJE NEJSTARŠÍ ZNÁMÝ CÍRKEVNÍ ŘÁD A UKAZUJE LITURGICKÝ ŽIVOT RANÉ DOBY
- HERMŮV PASTÝŘ - BRATR ŘÍMSKÉHO BISKUPA NAPSAL KOLEM POLOVINY 2. STOLETÍ V ŘÍMĚ NAPSAL KAJÍCÍ SPIS
- LIST DIOGNÉTOVI, LIST BARNABÁŠŮV

CÍRKEVNÍ OTCOVÉ

- NÁZEV „OTCOVÉ“ VYCHÁZÍ PŘEDEVŠÍM Z TOHO, ŽE ŠLO PŘEVÁŽNĚ O BISKUPY
 - 1. PRAVOVĚRNOST NAUKY
 - 2. SVATOST ŽIVOTA
 - 3. CÍRKEVNÍ UZNÁNÍ
 - 4. PŘÍSLUŠNOST DO KŘESŤANSKÉHO STAROVĚKU
- SVÝMI SPISY SE VYMEZOVALI VŮČI GNÓZI A HEREZI

CÍRKEVNÍ OTCOVÉ

- IRENEUS Z LYONU (+ R. 202): ADVERSUS HAERESSES
- TERTULIÁN (+ R. 220): DE PRAESCRPTIONE HAERETICORUM - NEEEXISTUJE ŽÁDNÉ ZJEVENÍ TAJNÝCH NAUK (GNÓZE), PROTOŽE KRISTUS PŘEDAL VEŠKEROU NAUKU VÝHRADNĚ APOŠTOLŮM A TI JI PŘEDALI BISKUPSKÝM CÍRKVÍM, KTERÉ ZALOŽILI. JEHO TEOLOGICKÉ POJMY SE POUŽÍVAJÍ DODNES. KOLEM R. 207 SE STAL ČLENEM SEKTY MONTANISTŮ (CHILIASMUS A MRAVNÍ RIGORISMUS)
- ORIGENES (185-254) - UČITEL KATECHUMENŮ (?) KŘESŤANSKÉ NAUKY V ALEXANDRII, JEHO SPISY JSOU VÝZNAMNÝM STUDIJNÍM MATERIÁLEM

ROZKOLY A HEREZE

- EUSEBIOS: VNITŘNÍ OHROŽENÍ KŘESŤANSTVÍ HEREZEMI JE MNOHEM VĚTŠÍ NEŽ VNĚJŠÍ OHROŽENÍ PRONÁSLEDOVÁNÍM. HEREZE OHROŽOVALY ŠÍŘENÍ NAUKY CÍRKVE, AVŠAK NA DRUHOU STRANU JÍ UMOŽŇOVALY SE VŮČI NIM TEOLOGICKY VYMEZOVAT, DÍKY ČEMUŽ VLASTNĚ VZNIKALA TEOLOGIE JAKO TAKOVÁ
- ŽIDOKŘESŤANSKÁ HEREZE: UZNÁVALI JEŽÍŠOVO MESIÁŠSTVÍ, ALE POPÍRALI JEHO BOŽSTVÍ (EBIONITÉ, NAZAREJCI A ELKESAITÉ)
- GNOSTICISMUS JE PRODUKTEM SYNKRETISMU A MÁ KOŘENY JIŽ V PŘEDKŘESŤANSKÉ DOBĚ. TAJEMNÉ POUČENÍ O VELKÝCH ZÁKLADNÍCH OTÁZKÁCH LIDSTVA A O TOM, KAM SMĚŘUJE LIDSKÝ ŽIVOT, O VZNIKU VESMÍRU, O SMYSLU ZLA A NEŠTĚSTÍ NA TOMTO SVĚTĚ. GNOSTIKOVÉ TVRDILI, ŽE MAJÍ V DRŽENÍ TAJNÁ ZJEVENÍ, KTERÁ OBSAHUJÍ SKRYTÉ VĚDĚNÍ, PŘÍSTUPNÉ JEN ZASVĚCENCŮM. KŘESŤANSKÁ NAUKA O VYKOUPENÍ VTĚLENÍM BOŽÍHO SYNA SE U NICH SPOJILA S UČENÍM O EMANACI A AIÓNECH A DUALISMEM

ROZKOLY A HEREZE

- MANICHEISMUS: ČLOVĚK MÁ V SOBĚ PŘEMÁHAT ZLO A ROZMNOŽOVAT SVĚTLO TÍM, ŽE SE VZDALUJE VEŠKERÉ ZLÉ HMOTY, ZDRŽUJE SE POŽÍVÁNÍ MASA A VÍNA A POHLAVNÍ ROZKOŠE. SV. AUGUSTIN BYL PŘED SVOU KONVERZÍ MANICHEJEC.
- MARCIONISMUS: ZAVRHnutí STARÉHO ZÁKONA A NASTOLENÍ STROHÉHO DUALISMU. KRISTUS PŘIJAL POUZE ZDÁNlivÉ TĚLO, PROTO HO MOHLI USMRTIT JEN ZDÁNlivĚ. HLÁSALO TAKÉ SILNÉ NEPŘÁTELSTVÍ KE VŠEMU TĚLESNÉMU.
- ENKRATISMUS: ASKETISMUS, TĚLESNÉ NEPŘÁTELSTVÍ - ÚPLNÁ ZDRŽENLIVOST OD POŽÍVÁNÍ MASA, VÍNA A MANŽELSTVÍ
- MONTANISMUS: MRAVNÍ REFORMA, ASKEZE, DOBROVOLNÉ HLÁŠENÍ K MUČEDNICTVÍ, CHILIASMUS. TERTULIÁN - ČLEN.

PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘEŠŤANŮ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI

- PRAMENY

- SKUTEČNÁ AKTA MUČEDNÍKŮ - SOUDNÍ PROTOKOLY, VÝSLECHY A SOUDNÍ ROZSUDKY
- MARTYRIA - SVĚDECTVÍ, MUČEDNICTVÍ, TEDY LÍČENÍ, KTERÁ SEPSALI NAPROSTO VĚROHODNĚ SOUČASNÍCI
- LEGENDY - HISTORICKY NEMAJÍ PRAKTICKY HODNOTU, PRO KŘEŠŤANSKOU IKONOGRFII JSOU JEDNÍM Z HLAVNÍCH PRAMENŮ

PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘESŤANŮ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI

- 1. FÁZE DO R. 100
 - BRUTÁLNÍ NERONOVO PRONÁSLEDOVÁNÍ R. 54-58 (OBVINĚNÍ KŘESŤANŮ Z POŽÁRU ŘÍMA)
 - PRONÁSLEDOVÁNÍ ZA CÍSAŘE DOMICIÁNA (81-86): POPRAVEN CÍSAŘŮV SYNOVEC FLAVIUS CLEMENS A JEHO ŽENA FLAVIA DOMITILLA S POTOMKY BYLA VYHNÁNA. ZA DOMICIÁNA BYL POSLÁN DO VYHNANSTVÍ APOŠTOL JAN, KDE MĚL PODLE TRADICE SEPSAT APOKALYPSU

PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘEŠŤANŮ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI

- 2. FÁZE R. 100-200
 - KŘEŠŤANSTVÍ BYLO PRONÁSLEDOVÁNO JAKO NÁBOŽENSTVÍ NEPŘÁTELSKÉ KE STÁTU I K LIDEM. BÝT KŘEŠŤANEM BYLO TRESTNÉ
 - KŘEŠŤANÉ BYLI POPRAVOVÁNÍ ZA CÍSAŘE HADRIÁNA, ANTONIA PIA, MARKA AURELIA, COMMODA, SEPTIMA SEVERA

PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘESŤANŮ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI

- 3. FÁZE R. 250-311
 - CÍSAŘ DECIUS SI VYTYČIL ZA CÍL VYHUBIT KŘESŤANSTVÍ – NUTIL LIDI POD DOHLEDEM OBĚTOVAT STÁTNÍM BOHŮM A TEN, KDO NEOBĚTOVAL BYL ODHALEN JAKO KŘESŤAN A ODSOUZEN, PROTOŽE ROZHNĚVAL STÁTNÍ BOHY A BYL TAK PŘÍČINOU OBECNÉHO NEŠTĚSTÍ
 - POSLEDNÍ PRONÁSLEDOVÁNÍ ZA CÍSAŘE DIOKLECIÁNA (303)
 - R. 311 TOLERANČNÍ EDIKT, KTERÝ DÁVAL KŘESŤANŮM PRÁVO NA EXISTENCI
 - R. 313 VRCHOL – MILÁNSKÝ EDIKT CÍSAŘE KONSTANTINA: MOŽNOST SI SVOBODNĚ VYBRAT NÁBOŽENSTVÍ
 - R. 380 ZA THEODOSIA I. BYLO KŘESŤANSTVÍ UZNÁNO JAKO OFICIÁLNÍ STÁTNÍ NÁBOŽENSTVÍ ŘÍMSKÉ ŘÍŠE

RANĚ KŘEŠŤANSKÉ UMĚNÍ A IKONOGRAFIE

- KŘEŠŤANSTVÍ SE V UMĚNÍ PROJEVOVALO VELMI POZVOLNA (PRONÁSLEDOVÁNÍ, NEUSTÁLÉ SE UKRÝVÁNÍ)
- UMĚNÍ SE VYHÝBALO ZOBRAZOVÁNÍ SOCH – VOLNĚ STOJÍCÍ SOCHA BYLA VNÍMÁNA JAKO MODLA, VTĚLENÍ ZLA
- ŽIDOVSTVÍ A ISLÁM STRIKTNĚ ODMÍTÁJÍ FIGURÁLNÍ ZOBRAZENÍ (DURA EUROPOS JE VÝJIMKA)

DURA EUROPOS

- HELÉNSKÉ, PARTHSKÉ A ŘÍMSKÉ HRANIČNÍ MĚSTO, KTERÉ BYLO ZBUDOVÁNO 90M NAD PRAVÝM BŘEHEM EUFRATU (VÝCHODNÍ SÝRIE)
- V ROCE 256-7 BYLO DOBYTO A OD TÉ DOBY NEPŘESTAVOVÁNO, PROTO JE EXTRÉMNĚ DŮLEŽITÉ Z ARCHEOLOGICKÉHO A UMĚLECKO-HISTORICKÉHO HLEDISKA
- VYKOPÁVKY ODKRYLY CHRÁMY, KTERÉ BYLY ZASVĚCENY ŘECKÝM A ŘÍMSKÝM BOHŮM

DURA EUROPOS, DETAIL LOVECKÉ SCÉNY, LOUVRE

DURA EUROPOS - SYNAGOGA

- SYNAGOGA BYLA ODKRYTA V R. 1932 A DATOVÁNA PODLE ARAMEJSKÉHO NÁPISU DO R. 244 N.L., COŽ Z NÍ UDĚLALO JEDNU Z NEJSTARŠÍCH SYNAGOG NA SVĚTĚ, VŠECHNY ČTYŘI ZDI SYNAGOGY ZŮSTALY ZACHOVÁNY V RELATIVNĚ DOBRÉM STAVU
- SKRÝVÁ V SOBĚ NAPROSTO UNIKÁTNÍ NÁSTĚNNÉ MALBY: NALEZNEME ZDE ZOBRAZENÍ LIDÍ (V RÁMCI ŽIDOVSKÉHO UMĚNÍ OJEDINĚLÉ) V NARATIVNÍCH STAROZÁKONNÍCH SCÉNÁCH JAKO IZÁKOVA OBĚŤ, MOJŽÍŠ OBDRŽUJE DESATERO, EXODUS DO EGYPTA, EZECHIELOVY VIZE A MOTIV BOŽÍ PRAVICE
- MALBY MĚLY PRAVDĚPODOBĚNĚ SLOUŽIT K EDUKATIVNÍM ÚČELŮM, ABY POUČOVALY LID O HISTORII ŽIDOVSKÉHO NÁRODA A NÁBOŽENSTVÍ

DURA EUROPOS - SYNAGOGA

- V SYNAGOZE SE NACHÁZELY ČTYŘI LAVICE KOLEM STĚN
- KOMPOZICE, KTEROU SPATŘUJEME, JE NEOBYČEJNĚ HUSTÁ A BEZ CHRONOLOGICKÉ VAZBY, OBRÁZKY MAJÍ NARATIVNÍ CHARAKTER
- ŽIDOVSKÉ NÁBOŽENSTVÍ STRIKTNĚ ZAKAZOVALO FIGURÁLNÍ ZOBRAZENÍ, ZDEJŠÍ STAV BÝVÁ VYSVĚTLOVÁN EXISTENCÍ JISTÉHO NÁBOŽENSKÉHO Hnutí A TAKÉ SILNOU HELENIZACÍ

REPLIKA SYNAGOGY

HISTORICKÉ FOTO SYNAGOGY

DURA-EUROPOS SYNAGOGA, SCÉNY Z KNIHY ESTER

ESTER – ŽIDOVSKÝ SVÁTEK PURIM

- ESTER BYLA ŽIDOVSKÁ KRÁLOVNA PERSKÉHO KRÁLE ACHAŠVERA A SE SVÝM STRÝCEM MORDOCHAJEM SE MOUDŘE ZASLOUŽILA O ZÁCHRANU SVÉHO NÁRODA OD VYHUBENÍ. ESTER JE SYMBOLEM VYVOLENOSTI ŽIDOVSKÉHO NÁRODA
- SVÁTEK PURIM (KOSTKY, LOSOVÁNÍ) ZPŘÍTOMŇUJE A OSLAVUJE PAMÁTKU POBITÍ ŽIDOVSKÝCH NEPŘÁTEL, JE TO VELMI RADOSTNÝ SVÁTEK (SLAVÍ SE 14. ADARU – POHYBLIVÝ SVÁTEK)
- PŘEDČÍTÁNÍ KNIHY ESTER, POVINNOST OBDAROVÁVAT, SVÁTEČNÍ HOSTINA, POVINNOST SE OPÍT (NELZE POZNAT ROZDÍL MEZI HAMANEM A MORDECHAJEM)
- DŮRAZE NA SKRYTOST, BOHA JE DŮLEŽITÉ HLEDAT

DURA-EUROPOS SYNAGOGA, PŘECHOD IZRAELITŮ PŘES RUDÉ MOŘE

EXODUS (2. MOJŽÍŠOVA)

- ORIENTÁLNÍ VLIV – ZOBRAZENÍ ZPŘEDU, MOJŽÍŠ JE ZDE VÝRAZNĚ VĚTŠÍ NEŽ OSTATNÍ, DIVOTVŮRCE (THAUMATURGUS)
- ŽIDÉ BYLI OTROCI V EGYPTĚ,
- MOJŽÍŠ BYL DÍTĚTEM ŽIDOVSKÉ MATKY, KTERÁ JEJ POSLALA PO VODĚ V KOŠI, OBJEVILA HO FARAÓNOVA DCERA A ADOPTOVALA JEJ. MOJŽÍŠ VYROSTL JAKO EGYPTSKÝ PRINC.
- VE VZTEKU ZABIJE DVA EGYPTSKÉ DOZORCE, PAK SE DOZVÍ O SVÉM PŮVODU A STANE SE VŮDCEM IZRAELSKÉHO LIDU
- PŘESVĚDČÍ LID O EXODU, SNAŽÍ SE PŘESVĚDČIT I FARAÓNA. TEN MU NECHCE VYJÍT VSTŘÍC, NÁSLEDUJE 10 EGYPTSKÝCH RAN (POSLEDNÍ JE NEJHORŠÍ – EGYPT OBCHÁZÍ ANDĚL SMRTI A V RODINĚ UMŘE VŽDY NEJSTARŠÍ POTOMEK, ZACHRÁNÍ SE POUZE RODINY, KDE BYLO NA DVEŘÍCH ZNAMENÍ Z BERÁNKOVY KRVE – POZDĚJI TOTO ZNAMENÍ INTERPRETOVÁNO JAKO KŘÍŽ)
- LID ODEJDE SVOBODNĚ Z EGYPTA, FARAÓN JEJ VŠAK SE SVÝM VOJSKEM PRONÁSLEDUJE. MOJŽÍŠ UDĚLÁ ZNAMENÍ, ŽE SE ROZESTOUPÍ RUDÉ MOŘE A ŽIDÉ SUCHOU NOHOU PŘEJDOU NA DRUHÝ BŘEH. EGYPTANÉ JE PRONÁSLEDUJÍ A NAD NIMI SE MOŘE ZAVŘE A VŠICHNI ZAHYNOU.
- MOJŽÍŠ PUTUJE 40 LET NA POUŠTI SE SVÝM LIDEM A POTÉ DOSÁHNE ZASLÍBENÉ ZEMĚ

EXODUS (2. MOJŽÍŠOVA)

- PŘÍBĚH JE DŮLEŽITÝ, PROTOŽE PREZENTUJE VYVOLENOST IZRAELSKÉHO NÁRODA A JEDINEČNOST BOHA
- EGYPT JE ZDE ZTĚLESNĚNÍM ZLA A POHANSTVÍ (BOŽSTVO)
- BŮH, KTERÝ ZACHRAŇUJE LID Z OTROCTVÍ A OBDAROVÁVÁ HO. PO LIDU CHCE ZACHOVÁNÍ VĚRNOSTI (DEKALOG) A ÚCTY (OBĚTOVÁNÍ POUZE JEMU)
- PŘECHOD PŘES RUDÉ MOŘE – ZÁZRAK, KTERÝ DOKÁŽE POUZE JEDINÝ A KONKRÉTNÍ BŮH
- PUTOVÁNÍ PO POUŠTI – ODKLON OD VÍRY MÁ ZA NÁSLEDEK TĚŽKOSTI, JIMŽ JE LEPŠÍ SE VYVAROVAT
- BUDOUCÍ PŘEDOBRAZY PRO KŘESŤANSTVÍ – FARAÓN (DÁBEL), MOJŽÍŠ (JEŽÍŠ), VYVÝŠENÍ MĚDĚNÉHO HADA NA POUŠTI (UKŘIŽOVÁNÍ), NEBESKÁ MANA (EUCHARISTIE), MOJŽÍŠOVA A ÁRONOVA HŮL (RATOLEST Z PAŘEZU JESSE A NEBESKÉ ŽEZLO)

DURA-EUROPOS SYNAGOGA, MOJŽÍŠ V ŘECE

EXODUS (2. MOJŽÍŠOVA)

- NALEZENÍ MOJŽÍŠE: HORIZONTÁLNÍ ZÓNA: NIL, V NĚMŽ FARAÓNOVA DCERA NALÉZÁ KOŠÍK, NA BŘEHU STOJÍ DVĚ ŽENY STARAJÍCÍ SE O MIMINKO, VEDLE VLEVO JE KRÁLOVSKÝ DVŮR
- NAPROSTÁ PLOŠNOST, SNAHA O SLAVNOSTNÍ FRONTALITU, KOMPOZICE TZV. IZOKEFALIE (UMÍSTĚNÍ HLAV DO STEJNÉ VÝŠKY)

DURA-EUROPOS SYNAGOGA, UCTÍVÁNÍ ZLATÉHO TELETE

ZLATÉ TELE (2. MOJ 32)

- MOJŽÍŠ ODEŠEL NA HORU, KDE ROZMLOUVAL S BOHEM A ZAPSAL DEKALOG
- MOJŽÍŠŮV BRATR ÁRON VZAL OD LIDU ZLATÉ NÁUŠNICE A ODLIL Z NICH SOCHU ZLATÉHO TELETE. LID SE MU KLANĚL, OBĚTOVAL MU A PROVOLÁVAL HO BOHEM, KTERÝ JEJ ZACHRÁNIL Z EGYPTA.
- NA BOŽÍ PŘÍKAZ MOJŽÍŠ SESTOUPIL Z HORY A MĚL DVĚ DESKY DESATERA A ROZHOŘČIL SE NAD OBROVSKÝM HŘÍCHEM, KTERÝ LID SPÁCHAL. VRÁTIL SE NA HORU A USMÍŘIL BOHA SE SVÝM LIDEM

ABRAHÁM (GN 11-25)

- PRAOTEC (PATRIARCHA, BOŽÍ MUŽ, KTERÝ NAPLŇOVAL BOŽÍ PŘÍKAZY
- ŽENA SÁRA, SYN IZÁK (SMÍŠEK) – OKOLNOSTI NAROZENÍ IZÁKA (NÁVŠTĚVA TŘÍ MUŽŮ) A OBĚTOVÁNÍ IZÁKA
- OTROKYNĚ HAGAR, SYN IZMAEL, PRAOTEC ARABSKÉHO NÁRODA
- ROZMNOŽENÍ POTOMSTVA, JAKO PÍSEK, KTERÝ NELZE SPOČÍTAT

DURA EUROPOS - KOSTEL

- JE TO NEJSTARŠÍ DOCHOVANÝ KŘEŠŤANSKÝ KOSTEL, KTERÝ FUNGOVAL V DOMĚ
- PŮVODNĚ TO BYL BĚŽNÝ DŮM, KTERÝ BYL PŘEMĚNĚN V SAKRÁLNÍ BUDOVU MEZI LÉTY 233-256
- OBSAHUJE HALOVOU MÍSTNOST, KTERÁ SLOUŽILA JAKO MÍSTO PRO SETKÁVÁNÍ CÍRKVE
- NÁSTĚNNÉ MALBY, KTERÉ SE DOCHOVALY V BAPTISTÉRIU JSOU POVAŽOVÁNY ZA NEJSTARŠÍ KŘEŠŤANSKÉ MALBY NA SVĚTĚ
- NALEZNEME ZDE: DOBRÉHO PASTÝŘE, UZDRAVENÍ OCHRNUŤÉHO, KRISTA A PETRA KRÁČEJÍCÍHO PO VODĚ (NEJST. MALBY ZOBRAZUJÍCÍ KRISTA – R. 235), TŘI MARIE U HROBU (DOCHOVÁNY POUZE DVĚ)
- NEDOCHOVANÉ: ADAM A EVA, DAVID A GOLIÁŠ
- DOCHOVÁNY SVITKY S FRAGMENTY KŘEŠŤANSKÝCH MODLITEB ÚZCE SPOJENÝCH S TEXTEM DIDACHÉ

REKONSTRUKCE BAPTISTERIA
- ARCOSOLIUM

KRISTUS KRÁČEJÍCÍ PO VODĚ

MT 14. 22-33

MK 6,45-52

J ,16-21

CHŮZE PO VODĚ MT 14, 22-33

LOĎ BYLA DALEKO OD ZEMĚ A VLNY JI ZMÁHALY, PROTOŽE VÍTR VÁL PROTI NÍ. K RÁNU ŠEL K NIM, KRÁČEJE PO MOŘI. KDYŽ HO UČEDNÍCI UVIDĚLI KRÁČET PO MOŘI, VYDĚSILI SE, ŽE JE TO PŘÍZRAK, A KŘÍČELI STRACHEM. JEŽÍŠ NA NĚ HNED PROMLUVIL A ŘEKL JIM: „VZCHOpte SE, JÁ JSEM TO, NEBOJTE SE!“ PETR MU ODPOVĚDĚL: „PANE, JSI-LI TO TY, PORUČ MI, AŽ PŘIJDU K TOBĚ PO VODÁCH!“ A ON ŘEKL: „POJĎ!“ PETR VYSTOUPIL Z LODI, VYKROČIL NA VODU A ŠEL K JEŽÍŠOVI. ALE KDYŽ VIDĚL, JAKÝ JE VÍTR, PŘEPADL HO STRACH, ZAČAL TONOUT A VYKŘIKL: „PANE, ZACHRAŇ MNE!“ JEŽÍŠ HNED VZTÁHL RUKU, UCHOPIL HO A ŘEKL MU: „TY MALOVĚRNÝ, PROČ JSI POCHYBOVAL?“ KDYŽ VSTOUPILI NA LOĎ, VÍTR SE UTIŠIL. TI, KDO BYLI NA LODI, KLANĚLI SE MU A ŘÍKALI: „JISTĚ JSI BOŽÍ SYN.“

UZDRAVENÍ OCHRNUITÉHO MK 2,1-12

- KDYŽ SE PO NĚKOLIKA DNECH VRÁTIL DO KAFARNAUM, PROSLECHLO SE, ŽE JE DOMA. SEŠLO SE TOLIK LIDÍ, ŽE UŽ ANI PŘEDE DVEŘMI NEBYLO K HNUTÍ. A MLUVIL K NIM.

TU K NĚMU PŘIŠLI S OCHRNUÝM; ČTYŘI HO NESLI. PROTOŽE SE PRO ZÁSTUP NEMOHLI K NĚMU DOSTAT, ODKRYLI STŘECHU TAM, KDE BYL JEŽÍŠ, PRORAZILI OTVOR A SPUSTILI DOLŮ NOSÍTKA, NA KTERÝCH OCHRNUÝ LEŽEL. KDYŽ JEŽÍŠ VIDĚL JEJICH VÍRU, ŘEKL OCHRNUÝMU: „SYNU, ODPOUŠTĚJÍ SE TI HŘÍCHY.“ SEDĚLI TAM NĚKTEŘÍ ZE ZÁKONÍKŮ A V DUCHU UVAŽOVALI: „CO TO TEN ČLOVĚK ŘÍKÁ? ROUHÁ SE! KDO JINÝ MŮŽE ODPOUŠTĚT HŘÍCHY NEŽ BŮH?“ JEŽÍŠ HNED SVÝM DUCHEM POZNAL, O ČEM PŘEMÝŠLEJÍ, A ŘEKL JIM: „JAK TO, ŽE TAK UVAŽUJETE? JE SNADNĚJŠÍ ŘÍCI OCHRNUÝMU: ‚ODPOUŠTĚJÍ SE TI HŘÍCHY,‘ ANEBO ŘÍCI: ‚VSTAŇ, VEZMI SVÉ LOŽE A CHOĎ?‘ ABYSTE VŠAK VĚDĚLI, ŽE **SYN ČLOVĚKA MÁ MOC NA ZEMI ODPOUŠTĚT HŘÍCHY**“ – ŘEKNE OCHRNUÝMU: „**PRAVÍM TI, VSTAŇ, VEZMI SVÉ LOŽE A JDI DOMŮ!**“ ON VSTAL, VZAL HNED SVÉ LOŽE A VYŠEL PŘED OČIMA VŠECH, TAKŽE VŠICHNI ŽASLI A CHVÁLILI BOHA: „NĚCO TAKOVÉHO JSME JEŠTĚ NIKDY NEVIDĚLI.“

UZDRAVENÍ OCHRNUITÉHO

DOBRÝ PASTÝŘ
BAPTISTERIUM
JAN 10,11:

„JÁ JSEM
DOBRÝ PASTÝŘ.
DOBRÝ PASTÝŘ
POLOŽÍ SVŮJ
ŽIVOT ZA
OVCE.“

MILOSRDNÝ SAMARITÁN
BAPTISTERIUM
LK 10, 25-37

PODOBENSTVÍ O BLIŽNÍM:
NEPOMOHL ANI KNĚZ,
ANI LEVITA, ZRANĚNÉMU
POMOHL
AŽ SAMARITÁN

ŽENY U HROBU, BAPTISTERIUM: NENÍ ZDE, BYL VZKŘÍŠEN
MK 16,1-20: MARIE MAGDALSKÁ, MARIE JAKUBOVA, SALOME

TRANSLATIO (PŘENESENÍ OSTATKŮ)

- RELIKVIE = OSTATEK, ZBYTEK, „TO, CO ZŮSTANE“
 - PRIMÁRNÍ RELIKVIE – TĚLESNÉ POZŮSTATKY
 - SEKUNDÁRNÍ RELIKVIE – NÁSTROJE UMUČENÍ; VĚCI, KTERÉ SVĚTEC POUŽÍVAL
 - TERCIÁRNÍ RELIKVIE – TO, CO BYLO VE STYKU S TĚLEM SVĚTCE – KONTAKTNÍ RELIKVIE (BRANDEUM – LÁTKA, KTERÁ SE DOTKLA JEHO OSTATKŮ JE TAÉ RELIKVIÍ)
- HROB SVĚTCE BYL CENTREM ÚCTY
- MARTYROVÉ – MUČEDNÍCI, BYLI UCTÍVÁNI NEJDŘÍVE. SVĚDKOVÉ VÍRY AŽ K PROLITÍ KRVE (LUDMILA?)
- ANTICKÁ ÚCTA K MRTVÝM – S OSTATKY SE NEMĚLLO HÝBAT, VĚŘÍCÍ VÝROČNĚ PUTOVALI K HROBU (POZDĚJI VZNIK FENOMÉNU POUTÍ)

TRANSLATIO (PŘENESENÍ OSTATKŮ)

- KAZÁNÍ BISKUPA AMBROŽE U PŘÍLEŽITOSTI ZALOŽENÍ BAZILIKY SV. GERVASIA A PROTASIA, KDYŽ BYLA JEJICH TĚLA NESENA V PROCESÍ A ULOŽENA V NOVÉM CHRÁMU (4. STOLETÍ): JE VHODNÉ UKLÁDAT POD OLTÁŘ, KDE SE SLAVÍ KRISTOVA OBĚŤ, OSTATKY TĚCH, KTEŘÍ VYDALI SVĚDCTVÍ VLASTNÍ OBĚTÍ (COMPARATIO, IMITATIO)
- STŘEDOVĚK: PŘENESENÍ OSTATKŮ ZE HŘBITOVA DO KOSTELA = SVATOŘEČENÍ, VĚŘÍCÍ TOUŽILI BÝT POHŘBENI „APUD SANCTOS“, ABY JIM BYLI ZÁŠTITOU PŘI DRUHÉM PŘÍCHODU KRISTA A VZKŘÍŠENÍ
- OLTÁŘ POTŘEBUJE OSTATKY (POSVĚCENÍ); CO JE AUTENTIKA?
- VÍRA V TĚLESNÉ VZKŘÍŠENÍ (XSPÁLENÍ)
- MAGICKÉ CHÁPÁNÍ RELIKVIE (VÍRA V ZÁZRAČNÉ UZDRAVENÍ, ROZEMLETÍ KOSTÍ NA LÉK)

ŘÍMSKÉ KATAKOMBY

- POCHÁZÍ Z 2. STOLETÍ
- PODZEMNÍ HŘBITOV PRO KŘEŠŤANY A ŽIDY ZA ŘÍMEM PODÉL CEST JAKO VIA APPIA ANTIQUA, VIA OSTIENSE, VIA LABICANA, VIA TIBURTINA, VIA NONENTANA
- NÁZVY KATAKOMB JSOU ODVOZENY OD SVĚTCŮ, KTERÍ JSOU ZDE POHŘBENI NEBO BYLI (TRANSLATIO)
- SPLETITÉ CHODBY, NĚKDY MĚLY AŽ PĚT PATER, PROSTORY, KDE SE POHŘBÍVALO SE NAZÝVALY AMBULACRA
- NEJSTARŠÍ JE HORNÍ ZÓNA, ŠACHTA PAK PROHLUBOVÁNA SMĚREM DOLŮ
- MRTVÍ BYLI POHŘBÍVÁNI JEDNOTLIVĚ NEBO HROMADNĚ VE VÝKLENCÍCH VE STĚNÁCH (LOCULI), KTERÉ BYLY ZDOBENY MALBAMI A RELIÉFY
- NAD HROBY MUČEDNÍKŮ VZNIKALY MÍSTA PRO BOHOSLUŽBU
- MOTIVY: KŘÍŽ, KOTVA, RYBA, HOLUBICE, RATOLEST, PASTÝŘ, OVCE, PÁV APOD.

ŘIMSKÉ KATAKOMBY

- ARCHETYPY: NĚKTERÉ OBJEKTY PODMIŇOVALY VZNIK URČITÝCH PŘEDSTAV (NAPŘ. VAJÍČKO JAKO SYMBOL PLODNOSTI)- SYMBOLY ZE STARŠÍCH KULTURNÍCH OKRUHŮ- SÝRIE, BABYLÓN
- RYBA: SYMBOL KRISTA (ŘEC. ICHTYS = JESUS CHRISTOS THEOS SOTE = JEŽÍŠ SPASITEL SYN BOŽÍ)
- KOTVA: NADĚJE (VIZ 1 KOR 13)
- RYBÁŘ: (RYBÁŘI LIDÍ = KŘESŤANŠTÍ MISIONÁŘI; MITO VOS, ITE MISSA EST)
- LOŇ: DOSÁHNUTÍ PŘÍSTAVU, KONEC POZEMSKÉ CESTY, ANTICKÁ MYTOLOGIE (STYX, CHÁRON)
- VÍNO (KREV, EUCHARISTIE, POHÁR, JANOVO EVANGELIUM)

KATAKOMBY MARCELLINA A PETRA

- NEDALEKO STAROŘÍMSKÉ CESTY VIA LABICANA U KOSTELA SANTI MARCELLINO E PIETRO AD DUAS LAUROS
- POJMENOVÁNY PODLE MUČEDNÍKŮ MARCELLINA A PETRA
- NALEZENO PŘES 1000 KOSTER

KRISTUS JAKO ORFEUS; SEDÍCÍ, NA HLAVĚ FRÝGICKÁ ČAPKA (ODKAZ NA ORIENT), ZPÍVÁ PTÁČKŮM

ORFEUS

- SEDÍCÍ, NA HLAVĚ FRÝGICKÁ ČAPKA (ODKAZ NA ORIENT), ZPÍVÁ PTÁČKŮM

JONÁŠ A VELRYBA

- CHRISTOLOGICKÝ ANTETYP: TŘI
DNY V BŘIŠE VELRYBY => KRISTUS
TŘETÍHO DNE VSTAL Z MRTVÝCH

UZDRAVENÍ ŽENY TRPÍCÍ
KRVOTOKEM

Mk 5,25-36: VÍRA, KTERÁ
UZDRAVUJE – DOTKNUTÍ SE
ROUCHA

SCÉNA KŘTU
MT 3,13-17

„TOTO JE MŮJ MILOVANÝ SYN,
TOHO JSEM SI VYVOLIL“

ADAM A EVA

GN 3

- SPOJENÍ SE KŘTEM
- SYMETRICKÁ KOMPOZICE
- POZDNĚ HELÉNSKÝ STYL
- OKAMŽIK, KDY POCÍTLI STUD

DOMICILINY KATAKOMBY

- FLAVIA DOMITILLA BYLA SVĚTICE, KTERÁ BYLA V DANÁ ZA KONZULA TITA FLAVIA CLEMENTA (SYNOVEC CÍSAŘE VESPASIANA A BRATRANEC CÍSAŘŮ DOMITIANA A TITA), KTERÝ BYL POPRAVEN A DOMITILLA BYLA POSLÁNA DO VYHNANSTVÍ
- KATAKOMBY JSOU JEDNY Z NEJVĚTŠÍCH A JSOU NESTARŠÍ V ŘÍMĚ. JSOU JEDINÉ, KTERÉ STÁLE OBSAHUJÍ KOSTERNÍ POZŮSTATKY
- NACHÁZÍ SE ZDE VYOBRAZENÍ POSLEDNÍ VEČEŘE Z 2. STOLETÍ
- JSOU TO JEDINÉ KATAKOMBY, KTERÉ MAJÍ PODZEMNÍ BAZILIKU SV. NEREA A ACHILLA

PODZEMNÍ BAZILIKA SV. ACHILLA A NEREA

RYBY (KRISTUS) A KOTVA (NADĚJE)

MONOGRAM
KRISTA

ALFA A OMEGA

- APOKALYPTICKÁ SYMBOLIKA (JÁ JSEM ALFA I OMEGA, POČÁTEK I KONEC)
- ROZVOJ VE STŘEDOVĚKU (CHILIASMUS)
- V BYZANCI TO NENALEZNEME

GALERIE FLÁVIU

COMMODILLINY KATAKOMBY

- NACHÁZÍ SE NA VIA OSTIENSIS
- NEJSTARŠÍ PODOBIZNA KRISTA S VOUSEM
- PŮVODNĚ SE V NICH NACHÁZELY RELIKVIE SV. FELIXE A ADAUCTA

GENEROSINY KATAKOMBY

- PODLE TRADICE MĚLY SLOUŽIT JAKO POHŘEBIŠTĚ PRO MUČEDNÍKY SIMPLICIA A FAUSTINA, RUFINIANA A BEATRIX KTEŘÍ BYLI ZABITI ZA DIOKLECIÁNOVA PRONÁSLEDOVÁNÍ
- V 7. STOLETÍ BYLI RELIKVIE TĚCHTO SVĚTCŮ PŘENESENY DO KOSTELA SV. BIBIANY (BERNINI)
- NEJDŮLEŽITĚJŠÍ MÍSTO JE MUČEDNICKÁ KRYPTA, KDE SE NACHÁZÍ MALBA Z 6. STOLETÍ S NÁMĚTEM „KORUNOVÁNÍ MUČEDNÍKŮ“.
- V CENTRU SE ZDE NACHÁZÍ KRISTUS A PO STRANÁCH ZMÍNĚNÍ MUČEDNÍCI

GENEROSINY KATAKOMBY, SCÉNA KRISTA S MUČEDNÍKY

PRISCILLINY KATAKOMBY, VIA SALARIA

- SLOUŽILY K POHŘBÍVÁNÍ OD KONCE 2. STOLETÍ DO 4. STOLETÍ
- BIBLICKÉ SCÉNY, MEZI NIMI DOBRÝ PASTÝŘ KRMÍCÍ OVCE
- CAPELLA GRAECA: ČTVERCOVÁ ZAKLENUTÁ KOMORA, KDE SE NACHÁZÍ SZ A NZ SCÉNY, VČETNĚ ZOBRAZENÍ EUCHARISTIE (FRACTIO PANIS). V APSIDĚ NALEZNEME ZOBRAZENÍ POSLEDNÍHO SOUDU
- NALEZNEME ZDE TAKÉ ZOBRAZENÍ PROROKA IZAJÁŠE A PATRNĚ NEJSTARŠÍ DOCHOVANÉ ZOBRAZENÍ MADONY S JEŽÍŠKEM
- NACHÁZÍ SE ZDE ROVNĚŽ ZVĚSTOVÁNÍ PANNY MARIE – ČÍM JE ZVLÁŠTNÍ?

PRISCILLINY KATAKOMBY, VIA SALARIA

- NACHÁZÍME ZDE BEZVOUSÉ PROSTOVLASÉ BYTOSTI S KŘÍDLY (GÉNIOVÉ), KTERÉ DOPROVÁZÍ ZEMŘELÉHO DO RÁJE (ROZKVELLÁ ZAHRAĐA, LOUKA) – VÝZNAM SLOVA „ZAHRAĐA“

KRISTUS JAKO DOBRÝ PASTÝŘ

- JAN 10,11: „JÁ JSEM DOBRÝ PASTÝŘ. DOBRÝ PASTÝŘ POLOŽÍ SVŮJ ŽIVOT ZA OVCE.“
- MUŽSKÁ POSTAVA BEZ VOUSŮ, VENKOVAN, JEDNODUCHÝ PŘEPÁSANÝ ODĚV, ŠNĚROVACÍ SANDÁLY, PŘES RAMENO S OVEČKOU ČI BERÁNKEM
- NEZIŠTNÁ SPÁSA

ORANT

- PŮVOD V POHANSKÉ ANTICE: ZOBRAZENÍ KNĚŽÍ VE SLAVNOSTNÍ FRONTALITĚ, ROZEVŘENÉ DLANĚ NAHORU, EMANACE URČITÉ DUCHOVNÍ ENERGIE
- VE STARÉM ŘÍMĚ PERSONIFIKACE „PIETAS“ (ZBOŽNOSTI)
- MUŽSKÁ/ŽENSKÁ POSTAVA (ŽENA = NADĚJE)
- ŽENSKÁ SEDÍCÍ POSTAVA VPRAVO JE VELMI ODLIŠNÁ OD OSTATNÍCH – KVALITNÍ ZOBRAZENÍ, NA KLÍNĚ MALÉ DÍTĚ (P. MARIA?)

IZAJÁŠ 7,14

- „HLE, DÍVKA POČNE A PORODÍ SYNA A DÁ MU JMÉNO EMANUEL.“

KALIXTOVY KATAKOMBY

- NACHÁZÍ SE NA VIA APPIA
- ZŘÍZENY PRAVDĚPODOBŇ ZA PAPEŽE CALLIXTA I., KTERÝ ZDE ALE NENÍ POHŘBEN (BYL POHŘBEN V CALEPODIOVÝCH KATAKOMBÁCH. JEHO OSTATKY BYLY PŘENESENY V 9. STOLETÍ DO BAZILIKY STA. MARIA IN TRASTEVERE)
- NACHÁZELY SE ZDE HROBY PAPEŽŮ, BYL ZDE SV. CECLIE (PŘENESENÍ V 9. STOLETÍ)
- ANICETUS, SOTER, ZEPHYRINUS (2. STOL.), URBAN I., PONTIAN, ANTERUS, FABIAN, LUCIUS I, SIXTUS II, DIONYSIUS, FELIX I, EUTYCHIAN, CAIUS, (3. STOL.) EUSEBIUS, MILTIADES, DAMASUS I (4. STOL.)

OBRAZ KRISTA V KATAKOMBÁCH

- JEŽÍŠ KŘÍŠÍ LAZARA, JEŽÍŠ A SAMARITÁNKA, UZDRAVENÍ ŽENY TRPÍCÍ KRVOTOKEM, JEŽÍŠ JAKO DOBRÝ PASTÝŘ, JEŽÍŠŮV KŘEST, VEČEŘE PÁNĚ, ROZMNOŽENÍ CHLEBA, JEŽÍŠ V OBRAZE MADONY S IZAJÁŠEM
- PROČ TATO TÉMATA, KTERÉ VĚCI JE SPOJUJÍ?